

LOKAAL KLIMAATPLAN ZWEVEGEM 2020-2025-2030

Een lokale aanpak voor een globale oplossing

Een lokaal klimaatplan moet ambitieus zijn of moet er niet zijn. De opsomming van bestaande maatregelen of voor de hand liggende maatregelen/beslissingen is uiteraard niet voldoende. Vandaar dat in het voorjaar reeds aan het CBS een ontwerp van klimaatplan voorgelegd werd op basis waarvan trouwens externe communicatie gebeurde en waarvan bovendien reeds een deel in uitvoering gesteld werd.

Dit lokaal klimaatplan is gesteund op 4 fundamentele uitgangspunten:

1. De zorg voor minder CO₂ uitstoot op ons grondgebied
2. De zorg voor meer onderhoudsarm groen, bosuitbreiding inbegrepen
3. Inzetten op duurzaamheid en op het maximaal maar tevens ook zuinig gebruik van de hernieuwbare energiebronnen
4. Meer financiële middelen voor klimaatvriendelijke maatregelen in het algemeen

Het is de bedoeling op basis van de 4 fundamentele uitgangspunten een vooruitstrevend maar tevens ook financieel haalbaar plan tot stand te brengen en uit te voeren:

1. Bosuitbreiding met een minimum van 20 ha tegen 2025 en een streefdoel van 80 ha tegen 31 december 2030. In het regeringsakkoord op Vlaams niveau is trouwens voorzien dat er tegen 2030, 10.000 ha moet bijkomen. Zuiver wiskundig bekeken zou dit voor Zwevegem neerkomen op 47 ha (63,24 km² tegenover 13 522 km² voor Vlaanderen). Indien men weet dat Zwevegem nu reeds duidelijk onder het Vlaams bosgemiddelde ligt terwijl het een uitgestrekte landelijke gemeente betreft, is de vooropgestelde doelstelling van 80 ha tegen 31 december 2030 zeker niet onrealistisch.

Hoe dit moet gebeuren is evenwel niet zo eenvoudig. De rol van het gemeentebestuur moet in 1ste instantie bestaan uit informatie, promotie en begeleiding. In 2de instantie kan gezorgd worden voor financiële ondersteuning, doch deze moet ondergeschikt zijn aan de Vlaamse initiatieven voor zover deze een cumulatieve ondersteuning van verschillende niveaus toelaat. De financiële ondersteuning moet vooral betrekking hebben op de inrichting en het onderhoud met als doelgroep de eigenaar/landbouwer en ondergeschikte eigenaar/niet-landbouwer en tevens ook de natuurverenigingen.

Op dit ogenblik is Zwevegem bezig met de opmaak van een bosbeleidsplan, voornamelijk gericht op een bosuitbreidingsplan. Voor die bosuitbreiding zal de gemeente financiële ondersteuning voorzien.

Verder moet ook de minnelijke aankoop van gronden overwogen worden of de herbestemming van niet verkochte landbouwgronden van het OCMW (op termijn). Zwevegem staat op dat vlak open voor een regionale samenwerking met onder andere Stad Kortrijk.

2. Plaatsen van zonnepanelen met participatiefinitanciering op alle openbare gebouwen die hiervoor geschikt zijn en tevens het plaatsen van nieuwe of bijkomende zonnepanelen op private eigendommen stimuleren. Het 1ste deel is reeds in uitvoering vermits hiervoor ook reeds bepaalde beslissingen genomen werden door het college van burgemeester en schepenen terwijl het 2de deel veronderstelt dat het gemeentebestuur hiervoor een informatierol op zich neemt in samenwerking met lokale partners en de intercommunale Leiedal.
3. Uitwerken van een alternatief mobiliteitsplan voor Zwevegem-Centrum met voorrang voor fietsverkeer en fietsstallingen. Dit veronderstelt o.a. de inrichting van een fietszone in het centrum van Zwevegem en de verdere optimalisatie van het Guldensporenpad.
4. Inzetten op de deelmobiliteit met inbegrip van deelfietsen en de inrichting van een mobipunt.
5. Organiseren van regelmatige bewegingscampagnes. Dit betreft eveneens een informatieve rol maar ook een ondersteunende rol door de inzet van de sportdienst. Het motto is: 'Bewegen maakt gezond'.
6. Invoeren van autoluwe zondagen over het ganse grondgebied van Zwevegem, elk jaar vanaf 1 april tot 1 oktober. Dit is minder ingrijpend dan men op het 1ste gezicht zou denken. Autoluw is immers niet te verwarren met autovrij noch autoloos. De bedoeling is op een positieve manier te werken aan een bewustwording dat op zondag koning auto veel meer kan gemist worden dan nu het geval is. Dankzij de opmars van duurzame vervoersmiddelen zoals elektrische fietsen en zelfs de elektrische motorfietsen kan inderdaad een andere reflex gekweekt worden. De actie wordt positief motiverend bedoeld zonder verbodsbepalingen noch sancties te voorzien. De actie zou zich, althans voorlopig, beperken tot de betere maanden tussen 1 april en 1 oktober op basis van een regelmaat van 1 per maand of in totaal 5 autoluwe zondagen (telkens de 4de zondag van de maand).
7. Inzetten op ontharden zowel van het openbaar domein als voor private eigendommen. Dit veronderstelt uiteraard niet dat bestaande verharde wegen opengebrouwen worden om ze waterdoorlatend te maken. Dit betekent wel dat in het kader van nieuw aan te leggen verkavelingen en bij het afleveren van stedenbouwkundige vergunningen verharde toegangswegen of opritten, parkings, faciliteitswegen, enz. zo restrictief mogelijk moeten beoordeeld worden en daar waar mogelijk moet geopteerd worden voor waterdoorlatende oplossingen. Dit betekent ook dat er geen nieuwe verharde voetwegen worden aangelegd. Dit betekent ook dat het onderhoud van onze voetwegen moet gebeuren zonder bijkomende verharding, en dat bij heraanleg de overweging moet gemaakt worden indien er al dan niet nog verharding nodig is, met in elk geval de voorkeur voor de waterdoorlatendheid.
8. Stimuleren van het extensief tuin- en groenbeheer zowel voor het openbaar domein als op de private eigendommen. Wat het openbaar domein betreft, moet een inventaris opgemaakt worden van het openbaar groen en moet in functie van de concrete ligging, de bestemming en het al dan niet intensief gebruik zoveel als mogelijk geopteerd worden voor extensief tuin- en groenbeheer.

De maaibeurten van gazons en bermen moeten zo beperkt mogelijk worden berekend. Voor de private eigendommen moet de gemeente een stimulerende rol vervullen door de organisatie van infocampagnes, workshops en desgevallend individuele begeleiding.

9. De permanente strijd voeren tegen zwerfvuil en sluikstorten en een afvalbeleid voeren op basis van 'de vervuiler betaalt'. Nog meer inzetten op vrijwilligers en mooimakers die een permanente opdracht op zich nemen. Ook de controle op sluikstorten verscherpen en de gasboeten ter zake drastisch verhogen. Het afvalbeleid moet een regionaal beleid worden. Het intergemeentelijk recyclagepark onder het beheer van de intercommunale IMOG moet de normen bepalen in samenspraak met de gemeentebesturen en moet zorgen voor een daadwerkelijke en doorgedreven toepassing van het vooropgestelde principe: de vervuiler betaalt. Dit betekent, wat Zwevegem betreft, de afschaffing van de forfaitaire 2 euro-zone.
10. Stimuleren van de familiale landbouw en vooral van de korte ketenproductie, o.a. door het opstarten van een jaarlijkse promocampagne ten voordele van de lokale korte keten, in samenwerking met Fair Trade organisaties, Inagro en Voedselrijk.
11. Systematisch sensibiliseringscampagnes organiseren en acties voeren ten voordele van het gezond samenleven enerzijds en voor de bewustwording van het belang van duurzaamheid anderzijds. De herhaling hiervan moet zorgen op termijn voor een mentaliteits- en gedragswijziging (zie ook de week van de duurzame gemeente). Er dient tevens te worden ingezet op duurzame evenementen.
12. De dienstverplaatsingen van het personeel en ook van de leden van het college van burgemeester en schepenen, behalve voor het technisch personeel, moeten zo veel als mogelijk gebeuren met de fiets, elektrische fiets of voertuigen met hernieuwbare energie (elektriciteit of CNG). Dit is een actie die reeds in uitvoering is vermits de vernieuwing van het wagenpark systematisch gebeurt met voertuigen die elektrische voertuigen zijn of CNG-voertuigen. De fietsvergoeding voor het personeel werd maximaal aangepast en er werd tevens ook reeds een fietsleasecampagne opgezet.
13. Het verbod van quads op onze landelijke wegen wordt verankerd in het algemeen politiereglement. Activiteiten en evenementen met betrekking tot de organisatie van autocross, motocross en autorally op ons grondgebied dienen zo beperkt als mogelijk worden toegestaan en in elk geval met de toepassing van een klimaatcompensatie. Dit houdt concreet in dat er vanaf 1 januari 2020 slechts 1 autocrossevenement zal toegelaten worden en dat de autorally van de 6-uren van Kortrijk geen doorgang meer vindt op ons grondgebied.
14. Actieve biodiversiteit stimuleren op bedrijventerreinen en in openbaar groen. Het biodiversiteitscharter wordt geactualiseerd in samenspraak met Natuurpunt en eventuele andere partners.
15. Stimuleren van het plattelandstoerisme in de richting van ecotoerisme. Onze dienst toerisme kan in samenspraak met de private uitbaters, de nadruk leggen op het ecotoerisme door de promotie van de korte keten en door het inzetten op duurzaamheid in het algemeen, ook op het vlak van de recreatie.
16. Ruimtelijk inzetten op verdichting, renovatie en reconversie enerzijds en anderzijds op een absolute bescherming van de open ruimte, voornamelijk in het buitengebied. De gemeente volgt de visie van de Vlaamse Bouwmeester.

Deze doelstelling wordt verankerd en uitgewerkt in een nieuw op te stellen beleidsplan waarvan de contouren reeds vastgelegd werden in beslissing van het CBS 30 april 2019.

Dit houdt tevens in dat er in de landelijke open ruimte geen plaats is voor grote windmolens. De inplanting van grote en middelmatige windmolens kunnen enkel met toepassing van het bundelingsprincipe zoals in een bedrijvenzone.

Het gemeentebestuur staat open voor alternatieve woonvormen zoals cohousing, coliving en coworking, uiteraard mits inpassing in de goede plaatselijke ruimtelijke ordening.

17. De Transfosite inrichten en promoten als educatief en experimenteel centrum inzake duurzaamheid en hernieuwbare energie.

De Transfosite is goed op weg om een aantrekkelijk en breed regionaal ontmoetingscentrum te worden met een ruim gevarieerd aanbod. Een belangrijk en toekomstgericht onderdeel hiervan betreft de inrichting en de promotie van de Transfosite als educatief en experimenteel centrum inzake duurzaamheid en hernieuwbare energie. Dit gebeurt in samenwerking met de intercommunale Leiedal alsook van de provincie West-Vlaanderen.

18. Medewerking verlenen aan de organisatie van een tweejaarlijks klimaatfestival in de regio, onder de vermoedelijke coördinatie van de intercommunale Leiedal en met de medewerking van de provincie West-Vlaanderen alsook van de intercommunale IMOG.

19. In 2020, een éénmalige besparingsronde van 1 % op het exploitatiebudget (ongeveer 350 000 euro) realiseren en het resultaat daarvan hoofdzakelijk besteden aan klimaatvriendelijke maatregelen dan wel aan initiatieven ter uitvoering van het lokaal klimaatplan. Uit de grote bevragingronde bleek dat meer dan 68% van de bevolking voor dergelijke initiatief te vinden is. Een deel van dit budget zou besteed worden aan de oprichting van een klimaatfonds met burgercoöperatie, waarmee de gemeente en haar inwoners samen instaan voor de financiering van klimaatvriendelijke initiatieven. Voorbeelden hiervan zijn de ondersteuning van verenigingen in de aankoop van gronden voor bosuitbreiding of de aanleg en/of onderhoud van bossen en natuurgebieden. De raad van bestuur van dit klimaatfonds wordt 50/50 samengesteld uit leden van het gemeentebestuur enerzijds en uit private coöperanten anderzijds. Het is ook de bedoeling de bevolking te raadplegen bij de keuze voor het gebruik van het overige budget en de keuze van de desbetreffende maatregelen. Dit maakt deel uit van het thema "bewustmaken om bewust te worden".

20. Uitwerken van een digitaal forum voor lokale tewerkstelling met uitwisseling van informatie over vacatures en sollicitaties met het oog op meer werkgelegenheid in eigen omgeving. De bedoeling moet zijn dat meer lokale tewerkstelling minder autoverkeer zal veroorzaken.

Bij de lezing en uiteraard bij de uitvoering van dit lokaal klimaatplan zal evenwel moeten rekening gehouden worden met de eerder beperkte financiële ruimte waarover de gemeente Zwevegem beschikt en wat tot uiting gekomen is bij de concrete voorbereiding en uitwerking van het meerjarenplan 2020-2025.

Niettemin blijft een vooruitstrevend lokaal klimaatplan **prioritaire aandacht** genieten. Dit blijkt o.a. uit de samenvatting van het bestuursakkoord 2020-2025 waarin o.a. uitdrukkelijk aandacht gevraagd werd voor de volgende doelstellingen/actiepunten:

- de opmaak van een lokaal klimaatplan met acties en maatregelen voor een duurzaam en vooruitstrevend gemeentelijke beleid ter zake en een substantiële bijdrage in de strijd tegen de klimaatverandering;
- maximaal behoud van onze unieke open ruimte en waardevolle landschappelijke omgeving;
- inzetten op extensief groenbeheer, ontharding en op uitbreiding van ons te beperkt bosareaal;
- de ontwikkeling van Transfo tot een breed regionaal ontmoetingscentrum alsook tot een educatief en experimenteel centrum voor hernieuwbare energie (zie uittreksel van de nota "Van beleidsakkoord tot meerjarenplan 2020-2025", gepubliceerd op de website van de gemeente).

Daarenboven bleek uit de grote bevragingronde dat een duidelijke meerderheid belang hecht aan een vooruitstrevend klimaatbeleid in Zwevegem en zelfs bereid is om hiervoor bijkomende en bijzondere financiële inspanningen te leveren.

Tenslotte kan ik met genoegen vaststellen dat het Vlaams Regeerakkoord een optimistisch maar ook realistisch klimaatbeleid vertaald heeft in concrete doelstellingen en navenante acties (De vrijwaring van de open ruimte wordt in het Vlaams regeerakkoord eveneens als prioritair vooropgesteld) waarvoor de landelijke gemeenten niet alleen centraal gesteld worden maar hiervoor ook bedacht worden met financiële ondersteuning, door de oprichting van een Open Ruimtefonds waarvan het aandeel voor Zwevegem in totaal € 2.572.023,35 bedraagt, gespreid over de komende 5 jaar.

WE MAKE THE EARTH GREAT AGAIN!

Zwevegem, 6 oktober 2019

Marc Doutreluingne

Burgemeester